

Bildande av Remrödsvikens naturreservat i Katrineholms kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser märks ut i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken att nedan angivna inskränkningar och intrång ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Remrödsviken
Naturvårdsregister ID	2058843
Kommun	Katrineholm
Församling/socken	Katrineholmsbygden/Stora Malm
Lägesbeskrivning	Ca 1,5 km sydöst om Forssjö
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap
Kulturgeografisk region	Skogsbygd, Sörmländska sjöplatån
Areal	12,9 ha, varav 12,0 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Del av Eriksberg 1:1-76:1, 78:1-93:1 (Ericsbergs Fideikommiss AB)
Nyttjanderätter/servitut	Avtalsservitut 81/1669 (kraftledning), se även fastighetsutredning, bilaga 4.
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara ett område med flera olika naturtyper där barrblandskog, granskog, tallskog, betad ekskog och lövsumpskog ingår, liksom att bevara den biologiska mångfalden av livsmiljöer och arter knutna till de olika naturtyperna. Syftet är även att skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Syftet ska uppnås genom att skogen undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Områden med barrskog och sumpskog ska i huvudsak tillåtas utvecklas fritt genom intern dynamik, med punktinsatser som friställning av värdefulla träd, plockhuggning och ringbarkning. Riktade insatser för att gynna skyddsvärda arter kan bli aktuella. Ekskogen ska fortsatt hävdas genom bete och skötselåtgärder för att utveckla naturvärdena ska utföras, däribland utglesning av stammar, veteranisering av träd och åtgärder för att uppnå en större blandning av trädslag och buskar. Vid angrepp från granbarkborre eller annan allvarlig skadegörare ska lämpliga åtgärder vidtas för att bevara områdets kontinuitetsberoende naturvärden. Inom ramen för syftet ska ny kunskap om metoder för bekämpning av sådana skadegörare tillämpas i den löpande skötseln av reservatet.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet, liksom behovet av att vidta åtgärder mot invasiva främmande arter.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

A Inskränkningar enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och förordningar är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad,
4. anordna upplag,
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna,
6. avverka träd eller buskar,
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
8. framföra motordrivet fordon,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
10. kalka eller gödsla mark eller vatten,
11. inplantera för området främmande djur- eller växtarter,

12. utan föregående samråd med Länsstyrelsen uppföra nya jakttorn eller röja nya siktgator.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för att underhålla eller ersätta befintliga jakttorn eller underhålla befintliga siktgator.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för borttagande av träd eller grenar som efter förvaltarens bedömning utgör en säkerhetsrisk för angränsande vägområde.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för skötsel och underhåll av väg och vägdike i anslutning till naturreservatsgränsen.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för skötsel och underhåll av Sörmlandsleden eller underhåll och förnyelse av Sörmlandsledens rastplats.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för drift, underhåll eller ombyggnation av den befintliga kraftledningen i enlighet med gällande avtalsservitut 81/1669.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för att underhålla eller ersätta befintligt stängsel, eller röja träd eller grenar som fallit över stängslet.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för drift, skötsel eller underhåll av befintlig pumpanläggning.

Ovanstående inskränkning A8 ska inte utgöra hinder för uttransport av fällt vilt med fyrhjuling eller motsvarande.

Ovanstående inskränkning A8 ska inte utgöra hinder för framförande av motordrivet fordon för betesdriftens behov.

Ovanstående inskränkning A8 ska heller inte utgöra hinder för tjänstemän i sjukvårds-, polis-, veterinär-, eller räddningsärende. En sådan insats ska omgående anmälas till Länsstyrelsen i Södermanlands län.

B Intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken angående vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt är förpliktigade att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Utmärkning och underhåll av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Naturvårdande skötsel så som slåtter, röjning, plockhuggning, friställning, ringbarkning, luckhuggning, utglesning, veteranisering, tillskapande av död ved, flytt av död ved inom eller ut ur området samt bortförsel av ris.
4. Betesdrift med tillhörande stängsling.

5. Plantering av lövträd och buskar samt åtgärder för att gynna uppkomst av lövträd och buskar.
6. Lämpliga åtgärder i syfte att värna områdets kontinuitetsberoende naturvärden vid storskaliga angrepp av granbarkborre eller annan allvarlig skadegörare.
7. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
8. Bekämpning av invasiva främmande arter.

Upplysningar

Beslutet kan överklagas, se bilaga 5.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft.

Beslutet kungörs i ortstidning.

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

För att skydda miljön och samhället mot utbredningen och skadorna av invasiva främmande arter finns bestämmelser i EU:s förordning (1143/2014) kring förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter. Enligt den är det förbjudet att importera, sälja, odla, föda upp, transportera, använda, byta, släppa ut i naturen eller hålla levande exemplar av de arter som finns upptagna på den så kallade unionsförteckningen över invasiva främmande arter.

Genom beslutet om naturreservat följer att skogsvårdslagens bestämmelser upphör att gälla i reservatet. Se 4 § skogsvårdslagen (SFS 1979:429). Därmed har markägaren inte längre något ansvar enligt 29 § skogsvårdslagen för att bekämpa eller förebygga insektshärjning inom reservatet.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Området omfattas av strandskydd. Inom strandskyddat område är det enligt 7 kap. 15 § miljöbalken förbjudet att t ex. uppföra nya byggnader, ändra byggnader, sätta upp andra anläggningar eller anordningar som avhåller allmänheten, gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer eller utföra andra åtgärder som kan skada växt- och djurliv.

Sörmlandsledens etapp 27 går genom naturreservatet.

Ordningsföreskrifter

Länsstyrelsen har denna dag (dnr 511-8523-2023) beslutat om föreskrifter avseende rätten att färdas och vistas i reservatet samt ordningen i övrigt. I föreskrifterna anges följande:

1 § Utöver vad som gäller enligt andra författningar och beslut är det i Remrödsvikens naturreservat förbjudet att

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar,
2. skada vegetation genom att gräva upp växter eller ta bort mossor, lavar eller vedlevande svampar,
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
4. fånga och insamla ryggradslösa djur på ett sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs, eller så att den lokala populationen påverkas negativt,
5. framföra motordrivet fordon i terrängen.

Det är med undantag från första stycket inte förbjudet att för eget behov plocka bär, matsvamp eller blommor.

Länsstyrelsen får om det finns särskilda skäl meddela dispens från förbud enligt första stycket.

2 § I Remrödsvikens naturreservat är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd anordna lägerverksamhet eller tävlingar.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2024.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Naturreservatet Remrödsviken är beläget utmed en vik med samma namn tillhörande sjön Forssjösjön, ca 1,5 km från Forssjö i Katrineholms kommun. Området består av flera olika naturtyper där betad ekskog, lövsumpskog, granskog, tallskog och barrblandskog ingår.

Områdets värdekärna utgörs av dess centrala del där ett bördigt och artrikt granskogsparti breder ut sig. Trädsiktet är närmast homogent med likåldriga granar och ett mindre inslag av tall, rönn och småekar, men skogen hyser en stor artrikedom av marksvampar knutna till gran och många arter visar på rika markförhållanden, till exempel bombmurkla, grangråticka, flera arter av jordstjärnor och taggsvampar. Många arter är också upptagna på rödlistan. Granen i området har dock angripits av granbarkborren och dött i stora mängder, varför en ny successionsfas kommer ta vid i närtid.

I norra delen av området finns ett fuktstråk kantat av växter som bäckbräsmå, gullpudra, missne, rikligt med skärmstarr och olika arter av ormbunkar. Grandominansen bryts här av inslag av klibbal. Närmast sjön byter granskogen också karaktär och tall tar över. Utmed sjöstrandens sluttning står gamla och grova, ca 200-åriga tallar med spärrgreniga

kronor. Väster om ledningsgatan som korsar området finns gammal, olikåldrig barrblandskog.

De södra delarna av området utgörs av mark där naturvärdena är under utveckling. Dessa delar utgörs dels av en enskiktad och skött ekskog som betas med nötkreatur, dels av lövsumpskog av klibbal som vuxit upp på tidigare slättermark.

De prioriterade bevarandevärdena i området utgörs av den artrika marksvampsfunger i den grandominerade skogen där flera rödlistade arter ingår. Området har skoglig kontinuitet och uppvisar också viktiga strukturer som gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Områdets ekar utgör ett värdefullt tillskott av efterträdare till de gamla ekarna i landskapet i stort. Det finns också vissa botaniska värden i området.

Förutom naturvärden finns också vissa värden för friluftslivet, på en liten yta kan besökare uppleva flera olika naturtyper och även få en utblick över sjön. Området ligger nära samhället Forssjö och är lättillgängligt då det ligger direkt inviad vägar och en busshållplats finns precis intill området. En etapp av Sörmlandsleden passerar genom naturreservatet, vilket även gör det enkelt att nå till fots från till exempel Forssjö. En äldre rastplats med bord och bänkar finns också i anslutning till leden.

Bevarande av områdets värden

För att naturvärdena långsiktigt ska kunna bevaras krävs att området undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Många av marksvamparna bildar mykorrhiza med gran och är därmed kontinuitetsberoende. Värdena kan också utvecklas i och med fortsatt hävd genom betesdrift samt att viss naturvårdande skötsel möjliggörs.

Områden med barrskog och sumpskog ska i huvudsak tillåtas utvecklas fritt genom intern dynamik. I områdets grandominerade skog har en stor mängd träd dött i samband med det stora torråret 2018 och efterföljande angrepp av den åttatandade granbarkborren. Insektsangrepp är en del av de naturliga processer som ska få verka i skogen såvida de inte hotar att helt utplåna områdets naturvärden knutna till gran. Detta kan leda till att hela eller delar av skogen som i dag domineras av gran under perioder får en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling.

För att undvika en utveckling mot alltför täta skogsbestånd kan vissa skötselåtgärder bli aktuella, till exempel plockhuggning och friställning av träd. Vid skötselåtgärder ska frisk och självföryngrad gran värnas, och träd som nyangrips av granbarkborre eller annan skadegörare som hotar områdets kontinuitetsberoende värden knutna till gran, kan åtgärdas med lämpliga metoder enligt det för tiden gällande kunskapsläget.

Ekskogen ska fortsatt hävdas genom bete och skötselåtgärder för att åstadkomma en mer variationsrik lövskog ska utföras. Däribland utglesning av ekstammar, veteranisering av träd och åtgärder för att uppnå en större blandning av trädslag och buskar.

I naturreservatet planeras inga ytterligare anordningar för friluftslivet utan besökare hänvisas till befintlig led och att utforska området utefter eget intresse.

2023-12-11

511-7657-2020

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv. Bildandet av reservatet bidrar till grön infrastruktur i länet av områden som är värdefulla för den biologiska mångfalden.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreseptat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av ett naturreseptat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mot bakgrund av det ovan sagda beslutar länsstyrelsen att förklara aktuellt område som naturreseptat.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Ericssbergs Fideikommiss AB, nedan Ericssberg, är en av länets större markägare. I enlighet med länets strategi för formellt skydd av skog förespråkas att Länsstyrelsen jobbar med helhetsöversyn hos större fastighetsägare när det gäller kartläggning och förslag till skydd av skogliga naturvärden. I samband med möjligheten för större markägare att få bytesmark av Sveaskog AB inom markbytespaketet ESAB, tog Länsstyrelsen kontakt med Ericssberg för en inledande dialog 2011. Bytesmarkspaketet krävde dock köp av mark och Ericssberg meddelade tidigt att det då inte var aktuellt, utan inträngsersättning var förstahandsalternativet. Därför fortsatte dialogen med Ericssberg utanför ramen för ESAB.

Utifrån koncentrationer av registrerade nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt från Skogsstyrelsen, samt oregistrerade naturvärden inom innehavet som Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller markägaren känt till, liksom vägvisning från utdrag från Artportalen av rapporterade artfynd, gjordes en sammanställning av värdekärnor. Ett antal områden valdes ut för närmare undersökning av en konsult 2011 och fältbesöktes även av Länsstyrelsens tjänstemän under 2011–2013.

Reservatsbildningen

En rapport med en sammanställning av värdefulla naturområden och arter med åtgärdsprogram inom Ericssbergs markinnehav redovisades för markägaren i juni 2014. Sammanställningen redovisade fem områden som föreslogs för naturreseptatsbildning och tre områden som föreslogs som frivilliga avsättningar. I sammanställningen ingick gränsförslag, funktionsindelningar, naturvärdesbeskrivningar och artlistor. Vid ett möte i fält mellan Länsstyrelsen och markägaren i februari 2016 justerades gränserna för några områden och ytterligare ett förslag till naturreseptat, Remrödsviken, tillkom efter önskemål från markägaren.

Vid ett möte i april 2020 meddelade Ericsberg önskemål om att gå vidare med fyra av de sex föreslagna naturreservaten, däremot inte Slängbäcken. Vid efterföljande fältnöte gjordes ett reviderat gränsförslag för Slängbäcken som markägaren godkände. Länsstyrelsen arbetade därefter vidare med fem reservatsförslag: Slängbäcken, Hårskärrmossen, Remrödsviken, Båltsnäs och Ändebol.

Remrödsviken värderades för intrångsersättning i mars 2021 och värderingen uppdaterades i januari 2022. Inmätning av naturreservatets gränser gjordes av Skogsstyrelsen i maj 2022. Förhandling skedde samtidigt för alla föreslagna naturreservat inom Ericsbergs markinnehav och överenskommelse om intrångsersättning träffades i oktober 2022, varefter intrångsersättning betalades ut. I samband med överenskommelse om intrångsersättning undertecknades också ett nyttjanderättsavtal som ger Länsstyrelsen tillträde till väg fram till naturreservatet för naturvårdande skötsel och tillsyn av naturreservatet.

Länsstyrelsen har under 2022 tagit fram förslag till beslut och skötselplan. Föreskriften B6 om granbarkborrar är formulerad på annat sätt än den Naturvårdsverket rekommenderar i vägledningen *Hantering av storskaliga angrepp av granbarkborrar i och kring naturreservat och nationalparker*, vilken fastställdes i maj och uppdaterades i oktober 2020. Naturvårdsverket förordar i sin vägledning lydelsen: "begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällda granar och/eller barkning. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet med undantag för eventuellt infört fångstvirke".

Då Länsstyrelsens formulering hade arbetats fram i diskussioner med markägaren innan vägledningen kom, betraktade Naturvårdsverket den som något Länsstyrelsen och markägaren kommit muntligt överens om och tillstyrkte ändå Länsstyrelsens fortsatta arbete med naturreservatsbildningen. Naturvårdsverket önskade dock en motivering till formuleringen av föreskriften i det slutliga beslutet.

Länsstyrelsen motiverar formuleringen av föreskriften B6 på följande sätt: Situationen med storskaliga granbarkborreangrepp var under våren 2020, då dialogen med markägaren återupptogs och diskussionerna om föreskrifter blev konkreta, ett nytt fenomen som uppstått efter torråret 2018. Kunskapen om bekämpning av granbarkborren och bevarandet av kontinuitetsberoende värden knutna till granskog var fortfarande under uppbyggnad, varför markägaren och Länsstyrelsen var överens om att formulera en föreskrift där hänsyn kan tas till ny kunskap. Efter att Naturvårdsverkets vägledning fastställdes i oktober 2020 stod både markägaren och Länsstyrelsen fast vid att den överenskomna formuleringen var att föredra framför den som förordades i vägledningen. Syftet med formuleringen av B6 är att möjliggöra användandet av de lämpligaste åtgärderna enligt aktuellt kunskapsläge och inte endast de som specificeras i formuleringen enligt vägledningen.

Remiss

Förslaget till beslut sändes den 23 maj 2023 på remiss till sakägare och andra berörda. Sex yttranden har kommit in till Länsstyrelsen.

Remissinstansernas synpunkter på förslag till beslut och Länsstyrelsens bemötande

- Ericsbergs Fideikommiss AB meddelar att de inte har något att tillägga förslaget.
- Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) yrkar att Vattenfall ska ha full tillgång till ingående luftledning med dess tillhörande delar, rätt att för all framtid bibehålla elektrisk luftledning med tillbehör för luftledningens bibehållande, rätt att fälla för luftledningen hinderliga eller för dess säkerhet farliga träd och buskar, rätt att utföra erforderliga markarbeten vid drift och underhållsåtgärder, rätt att inom området ta för luftledningens anläggande och bibehållande erforderlig sten, vilken inte upplagts för särskilt ändamål samt rätt att uppföra ny luftledning eller markkabel eller till luftledningen tillhörande delar i befintlig ledningsgata. Vattenfall meddelar vidare att Vattenfall ska utöva rättigheterna så att området inte betungas mer än nödvändigt samt att naturvårdsförvaltaren inte får ändra markanvändningen i luftledningens närområde genom att exempelvis uppföra byggnad, parkeringsplats, stängsel eller annan anläggning eller anordna upplag så att luftledningens bibehållande enligt vid varje tidpunkt gällande säkerhetsföreskrifter äventyras.

Länsstyrelsens bemötande

Naturreservatets föreskrifter ska inte hindra underhåll av den befintliga kraftledningen genom det tillhörande undantaget från föreskrifterna. Undantaget har kompletterats för att även omfatta drift och ombyggnation. Beteckningen på ledningsrätten har även rättats. Naturvårdande skötsel eller anordningar för friluftslivet planeras inte inom området för ledningsgatan.

- Skogsstyrelsen ser positivt på beslut och skötselplan för Remrödsvikens naturreservat.
- Trafikverket har inget att erinra i ärendet.
- Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig
- Katrineholm-Stora Malms Hembygdsförening har inga synpunkter på förslaget till beslut.

Beslutande

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Beatrice Ask med naturreservatshandläggare Amanda Lidén som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Johanna Sandwall, chefsjurist Christian Finnerman, avdelningschef Erik Hjortsberg, tillförordnad enhetschef Inger-Marie Wohlfarth, länsjurist Maria Pettersson samt naturvårdshandläggare Markus Forsberg deltagit.

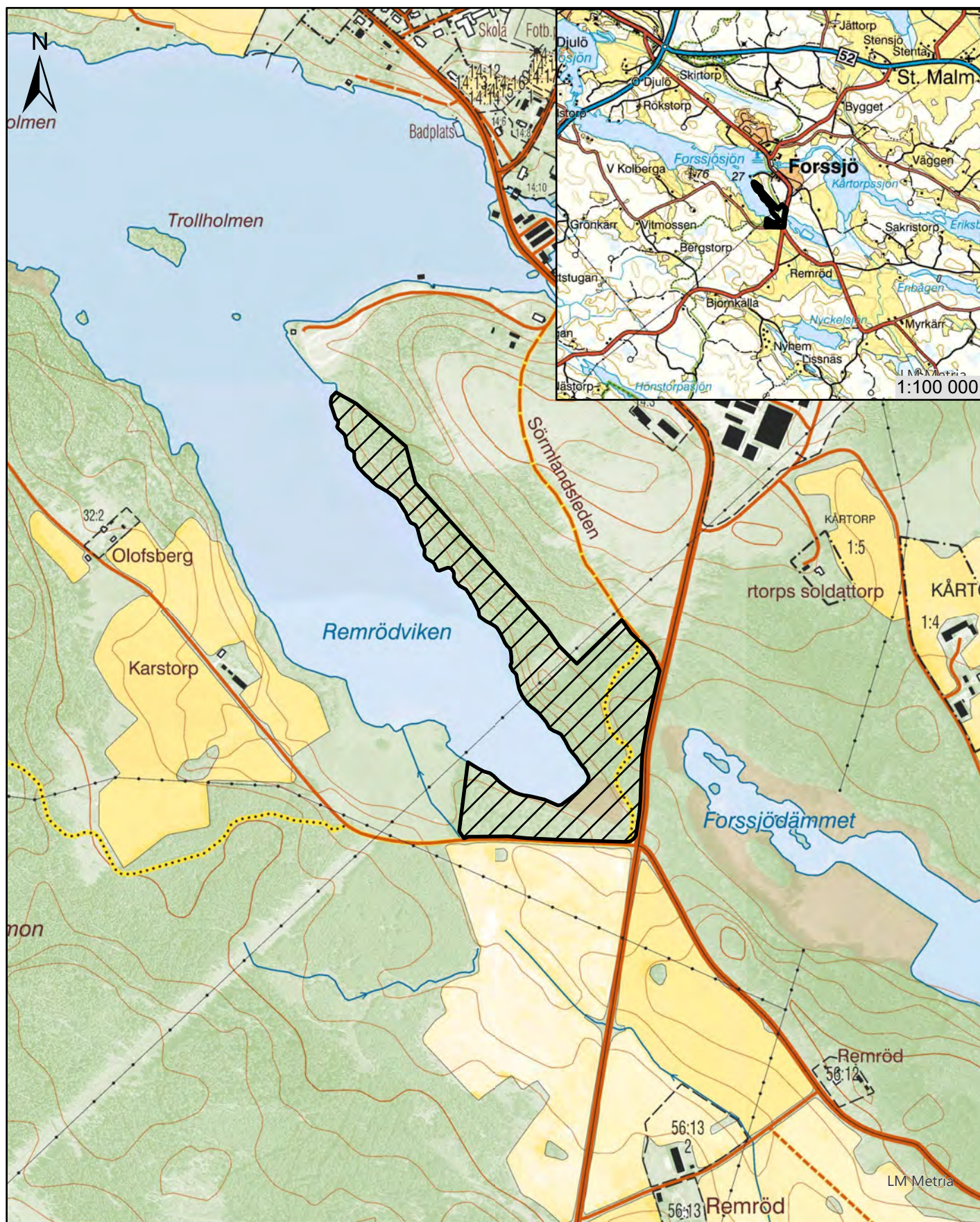
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Hantering av personuppgifter

Information finns på <https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/om-lansstyrelsen-i-sodermanland/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html>

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Inmätningsskarta från Skogsstyrelsen (finns ej med i webversion)
4. Fastighetsförteckning (finns ej med i webversion)
5. Överklagningshänvisning

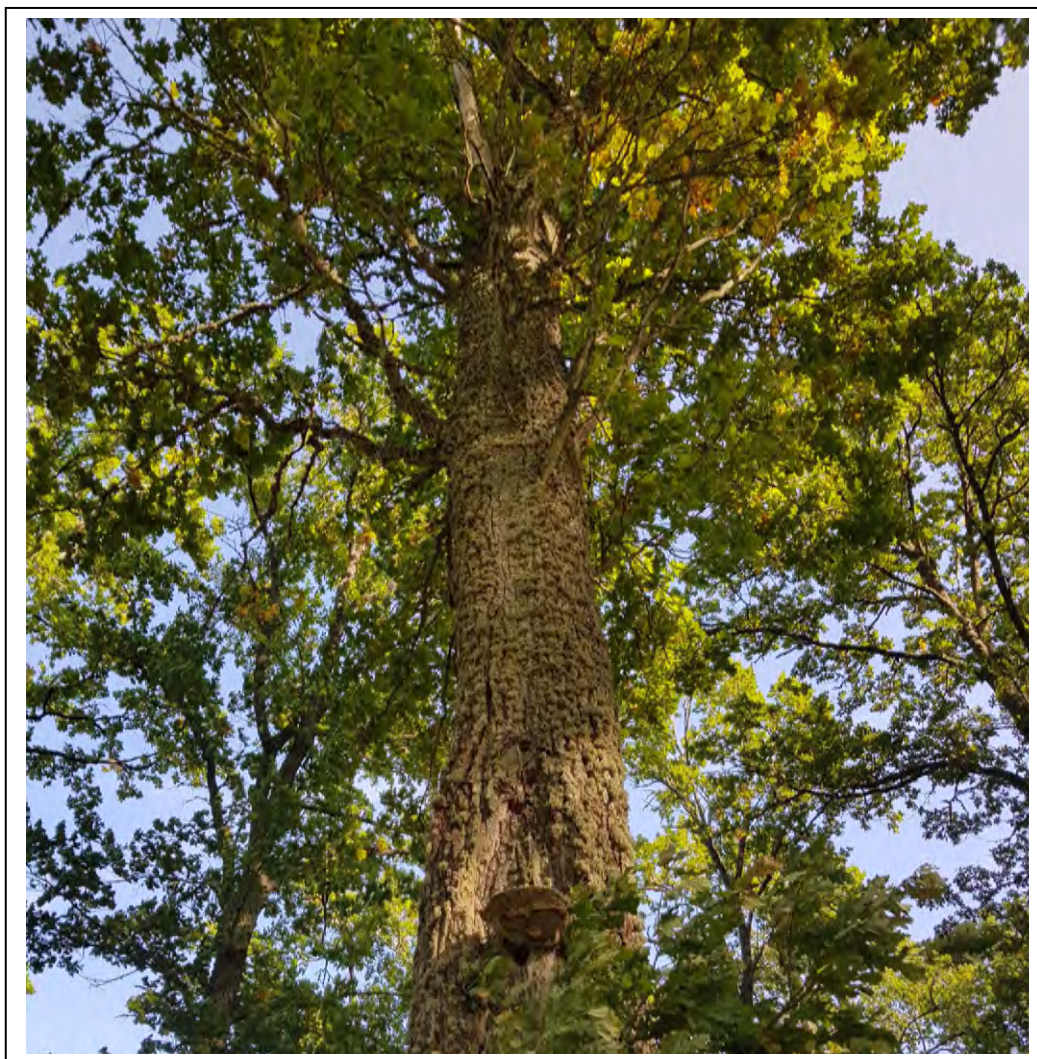
Naturreservat

0 125 250 500 m

Skala: 1:10 000 [A4]
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

Skötselplan för Remrödsvikens naturreservat

Ekar i den trädklädda betesmarken. Foto: Amanda Lidén

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Området består av flera olika naturtyper där betad ekskog, lövsumpskog, granskog, tallskog och barrblandskog ingår. Områdets storlek är ca 13 ha, varav 4,2 ha utgörs av en registrerad nyckelbiotop i områdets centrala del där ett bördigt och artrikt granskogsparti breder ut sig och flera rödlistade arter ingår, bland annat bombmurkla.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

- Tallskog (utanför våtmark)	Ca 1,1 ha
- Granskog (utanför våtmark)	Ca 6,0 ha
- Barrblandskog (utanför våtmark)	Ca 0,7 ha
- Lövblandad barrskog (utanför våtmark)	Ca 0,9 ha
- Triviallövskog (utanför våtmark)	Ca 0,8 ha
- Ädellövskog (utanför våtmark)	Ca 1,1 ha
- Triviallövskog med ädellövinslag (utanför våtmark)	Ca 0,7 ha
- Triviallövskog (på våtmark)	Ca 0,9 ha
- Övrig öppen mark med vegetation	Ca 0,6 ha
- Exploaterad mark	Ca 0,1 ha

TOTALT 12,9 ha

ÅGP-arter - Bombmurkla

Prioriterade bevarandevärden

- <i>Naturtyper</i>	- Barrblandskog, betespräglad skog
- <i>Strukturer (landskapselement)</i>	- Död ved, gamla träd
- <i>Växt- och djursamhällen</i>	- Marksvampar, kärlväxter
- <i>Arter</i>	- Bombmurkla

* Klasser och arealer enligt NMD (Nationella Marktäckedata)

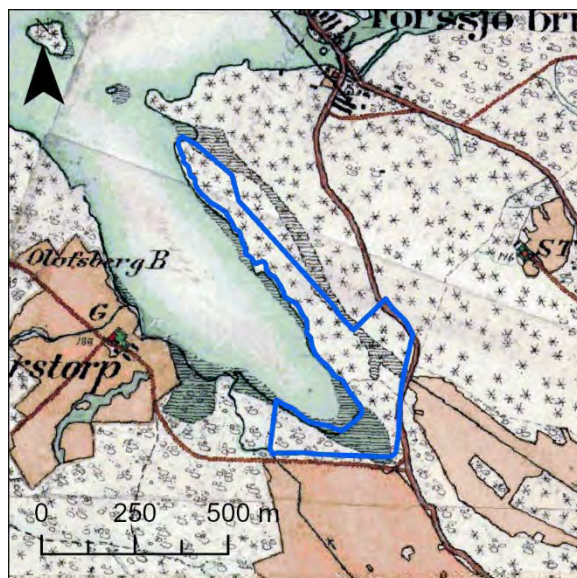
Naturgeografiska förhållanden

Naturreservatet Remrödsviken är beläget utmed en vik med samma namn tillhörande sjön Forssjösjön, ca 1 km från Forssjö i Katrineholms kommun. Områdets norra delar är blockrika och en höjdrygg löper längs strandkanten, medan marken i de södra delarna är jämn utan block, men sluttande ner mot sjön. Berggrunden består av sur intrusivbergart och jordarterna utgörs främst sandig morän. I sumpskogen tar kärrtorv över och i ekhagen silt.

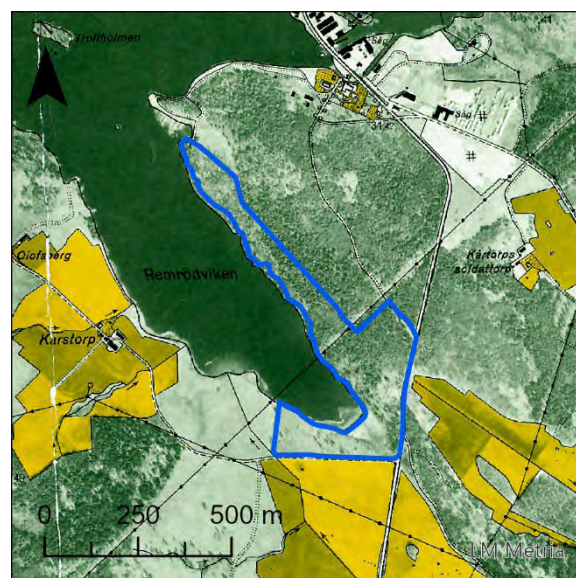
Historisk och nuvarande markanvändning

Den historiska markanvändningen kan till viss del utläsas från äldre kartmaterial. På den häradsekonomiska kartan från sekelskiftet 1800/1900 är till exempel områdena närmast sjöstranden markerade som slåttermark. Omgivande mark är bevuxna med skog. Barrträd dominerar de centrala och norra delarna medan det lövträd är utritade i det sydvästra hörnet.

På 1950-talets ekonomiska kartblad syns att ledningsgatan som genomkorsar naturreservatet har tillkommit. I övrigt märks att slåttermarken fortfarande är öppen, och att de sydvästra delarna av området endast är glest bevuxna med träd. Dessa delar betas i dag av nötkreatur tillsammans med intilliggande mark väster om naturreservatet. Inga registrerade fornlämningar finns inom området.

Figur 1 Utdrag ur häradsekonomiska kartan från sekelskiftet 1800/1900. Naturreservatet är markerat med blå linje.

Figur 2 Utdrag ur ekonomiska kartan från 1957. Naturreservatet är markerat med blå linje.

Biologiska bevarandevärden

De högsta biologiska bevarandevärdena finns i naturreservatets centrala del där ett bördigt och artrikt granskogsparti breder ut sig. Trädsiktet är närmast homogent med likåldriga granar och ett mindre inslag av tall, rönn och småekar, men skogen hyser en stor artrikedom av marksvampar knutna till gran och många arter visar på rika markförhållanden, till exempel bombmurkla, grangräticka, flera arter av jordstjärnor och taggsvampar. Många arter är också upptagna på rödlistan (se tabell 1). En stor mängd nyligen död ved finns i området efter angrepp av granbarkborre. Stående döda granar och färskå lågor är vanliga, men även äldre granlågor förekommer. I norra delen av området finns ett fuktstråk kantat av bland annat bäckbräsma, gullpudra, missne, rikligt med skärmstarr och olika arter av ormbunkar. Grandominansen bryts här av med inslag av klibbal. Närmast sjön byter skogen karaktär och tall tar över. Utmed sjöstrandens sluttning står gamla och grova, ca 200-åriga tallar med spärrgreniga kronor. Väster om ledningsgatan som korsar området finns gammal, olikåldrig barrblandskog där grova tallar och senvuxna granar utgör de äldsta träden.

De södra delarna av området utgörs av mark där naturvärdena är under utveckling. Dessa delar utgörs dels av en enskiktad och skött ekskog, dels av lövsumpskog som vuxit upp på tidigare slåttermark. Ekskogen ingår i en betesfälla som även sträcker sig utanför naturreservatet i väster, och hagen är välhävdad. Floran uppvisar hävdgynnade arter så som blålockor, bockrot, stagg och dagdkåpor med flera (se även tabell 1). Den intilliggande

lövsumpskogen domineras av klibbal och de strukturer som hunnit utvecklas består i klen död ved av grenar och stammar av al.

Tabell 1. Rödlistade arter, signalarter samt ett urval av fridlysta arter som registrerats i objektet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen, samt Länsstyrelsens egna inventeringar i samband med reservatsbildningen. Rödlistekategori följer SLU Artdatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020., SLU, Uppsala. NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, S = signalart enligt Skogsstyrelsen, E = Ekologisk standortsindikator enligt Skogsstyrelsen, ÄoB = Signalarter i ängs- och betesmarker enligt jordbruksverket, F = fridlysta arter.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistad/ S/E/ÄoB/ fridlyst
Kärlväxter		
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
blodrot	<i>Potentilla erecta</i>	ÄoB
blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	E/F
bockrot	<i>Pimpinella saxifraga</i>	ÄoB
grå ögontröst	<i>Euphrasia nemorosa</i>	ÄoB
grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S
gulmåra	<i>Galium verum</i>	ÄoB
hirsstarr	<i>Carex panicea</i>	ÄoB
kattfot	<i>Antennaria dioica</i>	ÄoB
pillerstarr	<i>Carex pilulifera</i>	ÄoB
prästkra	<i>Leucanthemum vulgare</i>	ÄoB
rankstarr	<i>Carex elongata</i>	E
skärmstarr	<i>Carex remota</i>	E
stagg	<i>Nardus stricta</i>	ÄoB
stor blålocka	<i>Campanula percicifolia</i>	ÄoB
svinrot	<i>Scorzonera humilis</i>	NT/ÄoB
tibast	<i>Daphne mezereum</i>	S
äta ängsskallra	<i>Rhinantus minor subsp. minor</i>	ÄoB
Mossor		
blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	S
bågpraktmossa	<i>Plagiomnium medium</i>	S
källpraktmossa	<i>Pseudobryum cinclidioides</i>	S
stubbpretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S
Svampar		
blodvaxskivling	<i>Hygrocybe coccinea</i>	S
blomkålssvamp	<i>Sparassis crispa</i>	S
bombmurkla	<i>Sarcosoma globosum</i>	VU/ÄGP/F
dropptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>	S
ekticka	<i>Fomitiporia robusta</i>	NT
fjällig taggsvamp s.str.	<i>Sarcodon imbricatus s.str.</i>	S
fransig jordstjärna	<i>Gastrum fimbriatum</i>	S
fyrflikig jordstjärna	<i>Gastrum quadrifidum</i>	NT
grangräticka	<i>Boletopsis leucomelaena</i>	VU
grantaggsvamp	<i>Bankera violascens</i>	NT
grovticka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	S
kamjordstjärna	<i>Gastrum pectinatum</i>	S
kantarellmussling	<i>Plicaturopsis crispa</i>	S
kragjordstjärna	<i>Gastrum michelianum</i>	S
kryddspindling	<i>Cortinarius percomis</i>	S
motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistad/ S/E/ÄoB/ fridlyst
poppelfofsskivling	<i>Hemipholiota populnea</i>	NT
rostfjällskivling	<i>Lepiota boudieri</i>	S
rödbrun jordstjärna	<i>Geastrum rufescens</i>	S
scharlakansvårskål	<i>Sarcoscypha coccinea s.lat.</i>	S
skarp dropptaggsvamp	<i>Hydnellum peckii</i>	S
svartöra	<i>Auricularia mesenterica</i>	NT
svavelrisk	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
tallticka	<i>Porodaedalea pini</i>	NT
Insekter		
bronsbjon	<i>Callidium coriaceum</i>	S
granbarkgnagare	<i>Microbregma emarginatum</i>	S

Värden för friluftsliv

Naturreseptatet har begränsade värden för friluftslivet då det är ett litet område. Här finns å andra sidan möjligheten att uppleva flera olika naturtyper på liten yta och området är lättillgängligt för besökare då det går att nå från allmän väg och en busshållplats finns i anslutning till området. Sörmlandsleden passerar genom naturreseptatet och gör det möjligt att nå området tillfots från till exempel Forssjö, eller som en del i en längre vandring på leden. En äldre rastplats med bord och bänkar finns också i anslutning till ekhagen där leden passerar. Inga ytterligare anordningar kommer iordningställas för friluftslivet, förutom uppsättning av informationsskyltar.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Det övergripande målet med skötseln är att låta områdets barrskogar och sumpskogar fortsätta att utvecklas genom intern dynamik. Naturvårdande skötsel ska sträva mot att utveckla ekbeståndet till en mer variationsrik lövskog. Beteshävderna i området ska fortsätta.

Naturreseptatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område.

För karta över skötselområden och friluftsliv, se bilaga 2.1.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Generella riktlinjer och åtgärder

Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter, fastställda av Naturvårdsverket ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med reservatsbeslutet.

Inom reservatet ska sådana arter som betraktas som invasiva främmande arter i möjligaste mån hållas efter. I första hand genom att hindra förekomsten helt och i andra hand genom att förhindra så att de sprider sig inom eller till angränsande områden. Främmande arter är djur, växter och svampar som naturligt inte funnits i landet, utan som tagits hit med hjälp av människan. Vissa av dem har lyckats sprida sig vidare ut i naturen och påverkar förekomsten av de naturligt förekommande arterna negativt genom att t ex. konkurrera ut dem. Sådana arter betraktas då som invasiva främmande arter. Dessa kan skada den biologiska

mångfalden och ekosystemen samt ha negativa effekter på jord- och skogsbruk och andra ekosystemtjänster.

Insektsangrepp är en del av de naturliga processer som ska få verka i skogen såvida de inte hotar att helt utplåna områdets naturvärden knutna till gran. Träd som nyangrips av granbarkborre, eller annan skadegörare som hotar områdets kontinuitetsberoendevärden knutna till gran, kan åtgärdas genom fällning och barkning alternativt bortforsling eller andra lämpliga åtgärder om förvaltaren bedömer det nödvändigt.

Det är svårt att förutse hur delar av området kommer att utvecklas efter de senaste årens angrepp av granbarkborre, det kan därför bli aktuellt att omvärdera och revidera bevarandemål och förvaltningsinriktning beroende på hur skogen och naturvärdena utvecklas. Uppföljning av biologisk mångfald knuten till granbarkborredödade granar ska utföras.

Vid skötselåtgärder ska forn- och kulturlämningar särskilt beaktas. Rójning, gallring och avverkning kräver inte tillstånd enligt kulturmiljölagen, under förutsättning att den sker på ett sådant sätt att lämningarna inte skadas eller förändras. Det innebär till exempel att:

- Eventuell körning med skogsmaskin ska ske på tjälad mark eller under sådana väderförhållanden så att markskador inte uppstår.
- Enskilda lämningar får inte köras över eller belamras med ris.
- Träd skall fällas ut från lämningen för att undvika släpskador.
- Forn- och kulturlämningar ska grovrensas på kvistar och annat skogsavfall.
- Om tidigare okända fornlämningar och/eller fornfynd påträffas ska dessa omgående anmälas till länsstyrelsen.

Skötselområde 1: Trädklädd betesmark (ca 2,1 ha)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av ett homogent och skött ekbestånd med ca 100-åriga träd. Föryngring av ek förekommer men mycket sparsamt. Det finns också ett fåtal björkar och i utkanten av beståndet mot den öppna betesmarken som gränsar till naturreservatet i väst, och mot vattnet växer enstaka klibbalar och tallar. Buskar representeras av enstaka rosor. Död ved finns form av enstaka lågor och högstubbar av ek.

Marken sluttar från vägen ner mot vattnet och övergår så från torr till frisk-fuktig mark. Vegetationen är välhävdd av betande nötkreatur och ett antal hävdgynnade växter finns representerade.

Bevarandemål

Skötselområdet ska utgöras av trädklädd betesmark. Området ska domineras av ek med en inblandning av en variation av andra träd och buskar. Död ved ska finnas i området utan att hindra betesdriften. Marken ska vara välhävdd och uppvisa en hävdgynnad flora.

Skötselåtgärder

Bete och stängsling samt underhåll av stängsel. Om bete inte är möjligt kan hävd genom slåtter och återkommande röjningar vara en alternativ skötselmetod. Utglesning av trädskiktet och främjande av uppkomst av ekplantor och andra lövträd och buskar, till exempel genom tillfälliga hägnader eller inplantering. Tillskapande av död ved. Veteranisering av ekar.

Skötselområde 2: Barrblandskog (ca 9,2 ha)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av en olikåldrig, grandominerad barrblandskog med inslag av ca 200-åriga tallar. Västerut övergår skogen i till att bli mer tallbetonad. Marken är blockrik med en grusås i väster. Centralt i området finns en mindre sumpskog med en rännil kantad av klibbal. Buskskiktet är sparsamt med enstaka hassel, brakved och enbuskar. Fältskiktet är av blåbärstyp och lågörttyp, i fuktstråk av starr-fräkentyp. Bottenskiktet utgörs främst av hus- och väggmossa, men även kransmossa och många och stora blåmossekuddar. Svampfungan uppvisar flertalet arter knutna till gran och rika markförhållanden. Granen i området har drabbats av granbarkborreangrepp och en stor mängd av granarna har dött. Förutom död ved efter granbarkborreangrepp finns också äldre granlågor.

Bevarandemål

Skötselområdet ska utgöras av en olikåldrig, naturskogsliknande skog med strukturer som flerskiktning, luckighet, gamla träd och död ved och en artrik marksvampsfunga. I områdena intill ledningsgatan ska det finnas flikiga brynmiljöer med blommande och bärande träd och buskar. Omvälvande störningar i form av t.ex. brand, stormfällning och/eller insektsangrepp, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling. Om förutsättningar finns kan området vara påverkat av extensivt bete.

Skötselåtgärder

Skogen ska i huvudsak tillåtas att utvecklas fritt genom intern dynamik. Åtgärder som röjning, plockhuggning, friställning, ringbarkning och luckhuggning kan göras för att förhindra en utveckling mot alltför täta skogsbestånd, värna om särskilt skyddsvärda träd eller utveckla brynmiljöer. Lämpliga åtgärder i syfte att värna områdets kontinuitetsberoende naturvärden vid storskaliga angrepp av granbarkborre eller annan allvarlig skadegörare ska utföras.

Skötselområde 3: Lövsumpskog (ca 1,1 ha)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av första generationens lövsumpskog på tidigare slåttermark. Klibbal dominerar i trädskiktet men det förekommer också flera andra trädslag och buskar, så som glasbjörk, rönn, hassel, olvon, lönn, ek och gran. Utmed vägen finns också salixbuskar och fågelbär. Fältskiktet domineras av älggräs och majbräken. Här växer även bland annat vass, nässlor, videört och sjöfräken. På marken och trädrötter dominerar skuggstjärnmossa. Död ved finns i klena varianter och består främst av grenar och smala stammar av al.

Bevarandemål

Skötselområdet ska utgöras av en varierad lövsumpskog med gamla träd, död ved av olika trädslag och nedbrytningsstadier till följd av naturliga processer som åldrande och avdöende.

Skötselåtgärder

Skogen ska i huvudsak tillåtas att utvecklas fritt genom intern dynamik. Vid behov åtgärdas inväxande gran genom röjning eller ringbarkning för att hindra att gran tar över i lövsumpskogen.

Skötselområde 4: Ledningsgata (ca 0,5 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet utgörs av en bred ledningsgata som sköts av ledningsinnehavaren enligt gällande ledningsrätt.

Bevarandemål

Ledningsgata.

Skötselåtgärder

Ingen naturvårdande skötsel.

Friluftsliv*Beskrivning*

En etapp av Sörmlandsleden passerar området och går utmed vägen förbi ekhagen och därefter in i områdets sumpskog och barrblandskog. En äldre rastplats med bord och bänkar finns också i anslutning till ekhagen där leden passerar. Två informationsskyltar kommer att sättas upp, men i övrigt kommer inga ytterligare anordningar att iordningställas.

Bevarandemål

Gränsmarkeringen för området ska vara i gott skick. Information om reservatet ska finnas lättillgängligt för besökare. Informationsskyltarna ska vara i gott skick. Information om naturreservatet ska finnas i olika digitala medier.

Skötselåtgärder

Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser. Uppsättning och underhåll av informationsskyltar. Framtagning, uppdatering och publicering av information om reservatet i lämpliga former, till exempel på internet eller i tryckt form.

Jakt och fiske

Jakt och fiske regleras inte i beslutet om naturreservat.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument ska tas fram i samband med uppföljningen av naturreservatet.

Dokumentet är en uppföljningsplan med målindikatorer för de olika bevarandemålen.

Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	Mål med åtgärden	Tidpunkt	Plats	Frekvens
Betesdrift	1	Fortsatt hävd	Pågående	Skötselområde 1	Regelbundet återkommande
Slåtter	2	Alternativ till bete	Om behov uppstår	Skötselområde 1	Regelbundet återkommande
Stängsling och underhåll av stängsel	1	Möjliggöra betesdrift	Vid behov	Skötselområde 1	Vid behov
Luckhuggning	2	Utglesning av trädskikt	Inom 5 år	Skötselområde 1	Engångsåtgärd
plantering av lövträd och buskar samt åtgärder för att gynna uppkomst av lövträd och buskar.	2	Ökad variation av trädslag samt främja föryngring	Inom 5 år	Skötselområde 1	Återkommande vid behov
Friställning, luckhuggning, tillskapande av död ved	2	Tillskapande av variation och strukturer	Inom 10 år	Skötselområde 2	Återkommande vid behov
Fällning och barkning/bortforsling av träd som nyangrips av granbarkborre	1	Värna kontinuitetsberoende naturvärden knutna till gran	Vid behov om förvaltaren bedömer det lämpligt	Skötselområde 2	Vid behov
Röjning eller ringbarkning av gran	2	Hindra att gran tar över i lövsumpskog	Inom 10 år	Skötselområde 3	Återkommande vid behov
Bekämpning av invasiva främmande arter	1	Hindra etablering och spridning av invasiva främmande arter	Vid behov	Hela reservatet	Vid behov
Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	Se karta, bilaga 2.1	Engångsåtgärdunderhåll vid behov

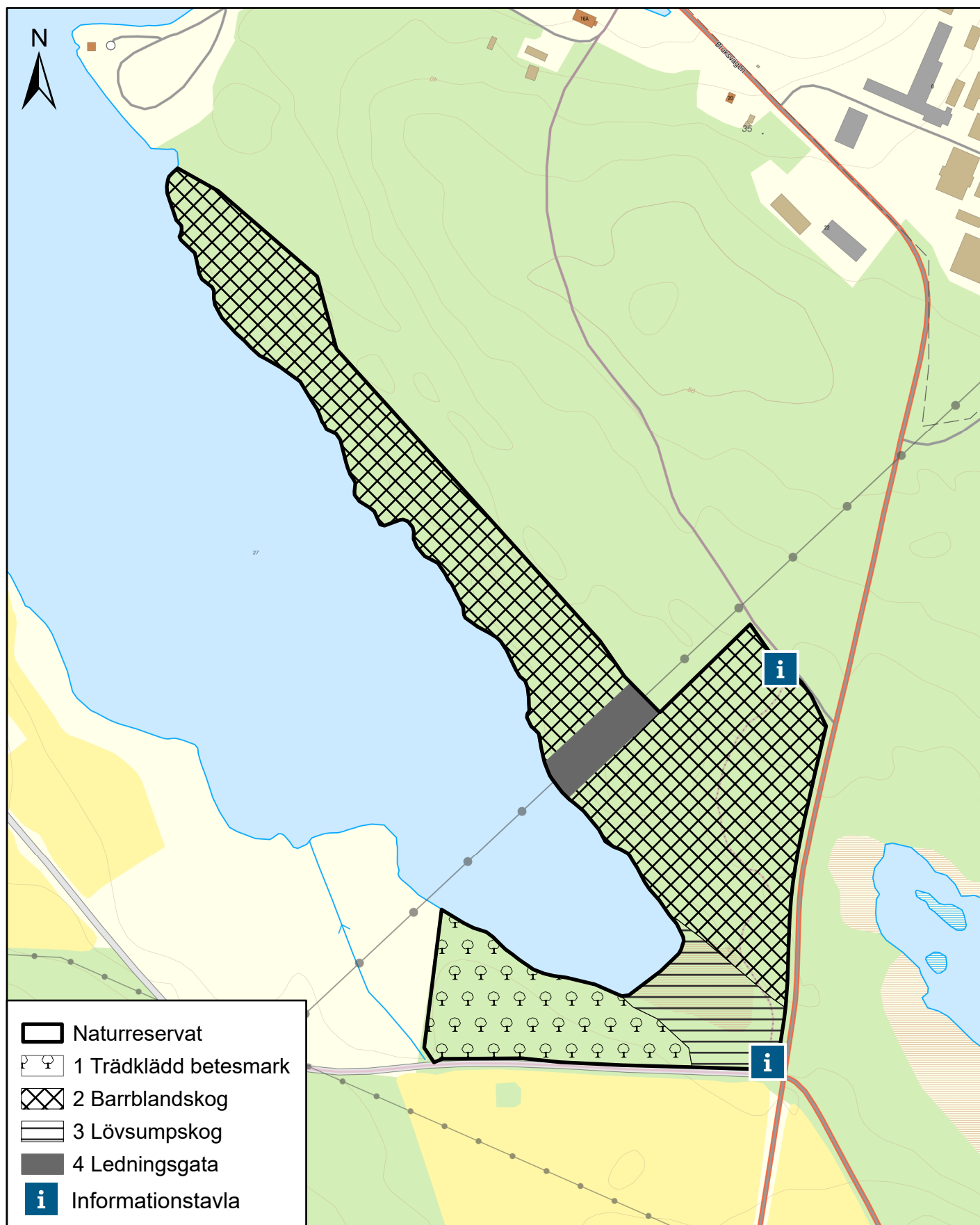
Skötselåtgärd	Prioritet	Mål med åtgärden	Tidpunkt	Plats	Frekvens
Utmärkning och underhåll av reservatets gränser	1	Synliggöra reservatsgräns	Snarast, sedan vid behov	Reservatets gränser	Återkommande vid behov
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Uppföljning	Efter åtgärd	Hela reservatet	Efter åtgärd

Källförteckning

Artdatabanken-SLU. Uttag ur databasen Artportalen (www.artportalen.se) 2022-04-14.
Gärdenfors, U. ed. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. Rödlistade arter i Sverige 2020. 2020.
Lantmäteriet. *Ekonomiska kartan över Sverige*. Kartlagd år 1957. Kartblad 9G7f57.
Lantmäteriet. *Häradskarta*. Kartlagd åren 1898-99.
Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands
Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2014. Sammanställning av värdefulla naturområden samt arter med
åtgärdsprogram inom Ericssbergs Fideikomiss AB markinnehav (opublicerad rapport).
Nitare, J. 2000. Signalarter: indikatorer på skyddsvärd skog: flora över kryptogamer. (1. uppl.) Jönköping:
Skogsstyrelsens förlag.
Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning.
Skogsstyrelsens förlag.
Nordiska ministerrådet. 1977. Naturgeografisk regionindelning av Norden. NU-serien B 1977:34.
Skogsstyrelsen. 2014. Nyckelbiotopsinventeringen. Beteckning N 639-2014.
Skogsstyrelsen. 2020. Ett urval av naturvårdsarter och andra indikatorarter.
Sveriges Geologiska undersökning. 1986. Jordartskartan. Digital utgåva.
Sveriges Geologiska undersökning. 1985. Berggrundskartan.

Bilagor

2.1. Skötsel- och friluftskarta

Skala: 1:5 000 [A4]
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

Hur man överklagar hos Regeringen

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen. Postadressen är: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

Du kan även skicka in överklagandet via e-post till: sodermanland@lansstyrelsen.se.

Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Överklagandet ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, till exempel genom att ange ärendets diarienummer.
- varför klaganden anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.
- hur klaganden vill att beslutet ska ändras.

Klaganden ska även ange:

- namn, adress och telefonnummer.

Handlingar eller annat som klaganden anser stöder överklagandet bör sändas med.

Överklagandet prövas av Regeringen. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som klaganden begär och överklagandet kommit in i rätt tid kommer det att sändas över till Miljödepartementet.

Ytterligare upplysningar kan lämnas av Länsstyrelsen, telefon 010-223 40 00.